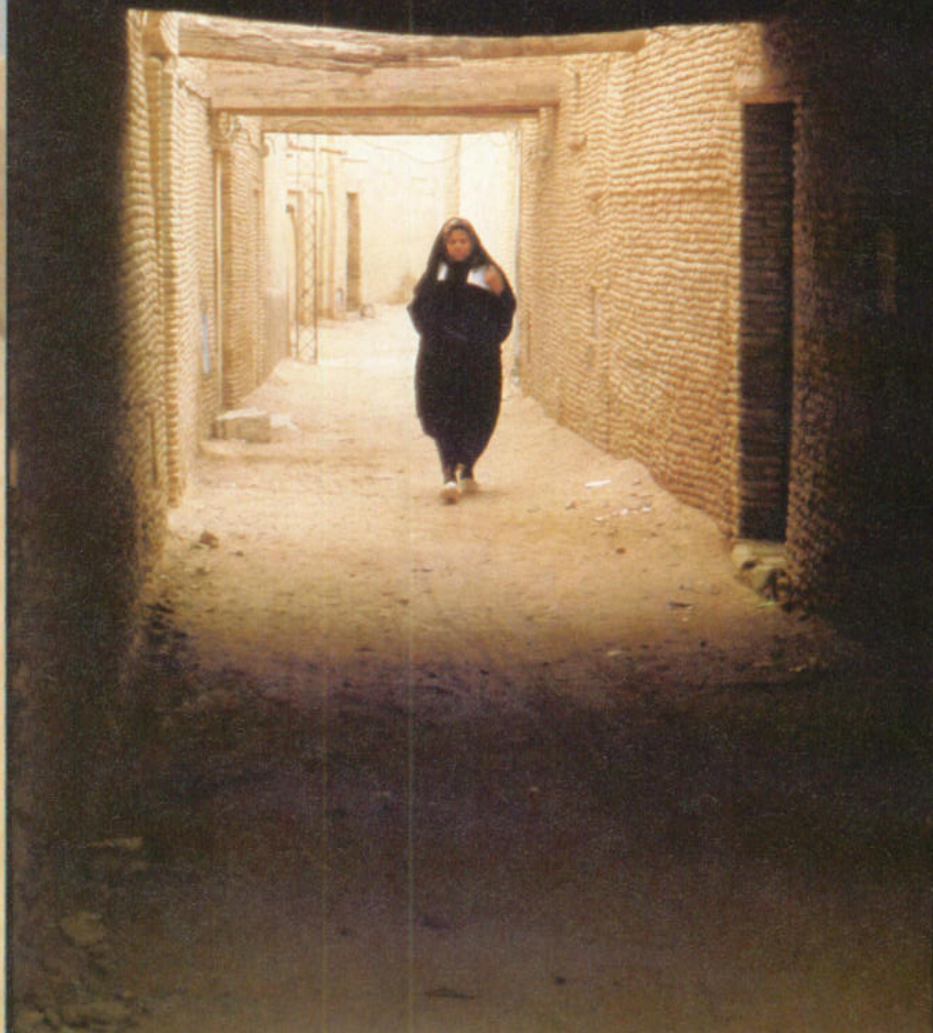

Τυνησία

Πίσω από το ηλιοβασίλεμα
στη Nefta, την αρχαία πό-
λη και τις οάσεις της
Tojeur, την «άσπρη» λίμνη

από αλάτι του Chott El Jerid, τα τρωγλο-
δύτικα σπήτια της Matmata, το Μεγάλο Τέ-
μενος του Καίρουαν, το νησί των Λωτοφά-
γων της Djerba και τα θέρετρα 5 αστέρων
που κοσμούν τις παραλίες, είναι κρυμμένη

Αντικατοπτρισμοί στην έρημο

ΑΝΘΡΩΠΟΙ

η μαγεία μιας παράδοσης που έχει μείνει αναλλοίωτη στο χρόνο. Είναι ένας κρίκος που κρατάει σφιχτά δεμένη την αντίθεση του χθες με το σήμερα. Είναι η Τυνησία που ακόμη και σήμερα μιλάει τη «γλώσσα της ερήμου».

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΨΙΛΑΚΗ

Οι Βεδουίνοι τεμπελιάζουν ξαπλωμένοι στην ψιλή άμμο, στο έλεος του ανοιξιάτικου ήλιου. Τα πρόσωπά τους τυλιγμένα, τα μάτια τους σχιστά, μισοκλεισμένα αντιστέκονται στον άνεμο της ερήμου. Είναι καταμεσήμερο, αλλά ο αέρας φυσάει βουβά και ξεσηκώνει την άμμο που «μεταναστεύει» από λόφο σε λόφο, αλλάζοντας ως διά μαγείας ολοένα το τοπίο. Αμμόλοφοι παντού. Όσο πάει το μάτι... Ξεδιπλώνεται ένα απέραντο ξανθό χαλί που ακούει στο όνομα «Σαχάρα». Εδώ είναι η πύλη της ερήμου. Εδώ σταματάει και η άσφαλτος. Ο δρόμος δεν τελειώνει, όμως, συνεχίζεται θαμμένος μέσα στην άμμο της Νότιας Τυνησίας. Ο τόπος αλλάζει. Μεταμορφώνεται σε έναν παραμυθένιο κόσμο που εμείς έχουμε στολίσει στη φαντασία μας μέσα από κάποια επική κινηματογραφική ταινία ή κάποιο εξωτικό μυθιστόρημα. Ακολουθώντας το αόρατο μονοπάτι, δεν έχεις παρά να γίνεις κι εσύ κομπάρσος σε αυτό το αραβικό παραμύθι.

Η ΠΥΛΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

Καβάλα σε μια καμήλα ντυμένη με πολύχρωμα παραδοσιακά κιλίμια παρακολουθώ τον Βεδουίνο οδηγό που μέσα σε ένα τέτοιο σκηνικό μοιάζει να έχει το ρόλο του βασιλιά. Πιστός στις παραδόσεις του λαού του και στους άγραφους νόμους της ερήμου ακολουθεί με πίστη τα χνάρια των προγόνων του ξεφεύγοντας έτσι από

Η διακόσμηση της εξώπορτας των σπιτιών δεν είναι απλώς ένα καλλιτέχνημα. Είναι και ένδειξη του βιοτικού επιπέδου του ιδιοκτήτη

**Παζάρια. Εμπορεύματα
από ολόκληρη την Αφρι-
κή. Και ασφαλώς, τα
πασίγνωστα κιλίμια της
Τυνησίας**

την αγκαλιά του 20ού αιώνα. Δεν μπορώ παρά να θαυμάσω την αρμονία στις κινήσεις του, τη δεξιότητά που κουμαντάρει το ζώο. Το σεβασμό του προς εκείνο. Συνεχίζουμε αμίλητοι την πορεία μας και η αίσθηση του χρόνου αρχίζει και χάνεται. Λίγο πιο πέρα, λιγοστοί φοίνικες μαζεμένοι σε κοπάδι, μικρές οάσεις στην αμμοθάλασσα, ξεπροβάλλουν κάπου - κάπου πίσω από κάποιον αμμόλοφο. Τους ακούς που σφυρίζουν τη δικιά τους μουσική στο παιχνίδι του αέρα. Και όσο προχωράμε, γίνονται μικρές κουκίδες στον ορίζοντα που σβήνουν η μία μετά την άλλη. Κοιτάξεις μπροστά, πίσω, αριστερά, δεξιά... μόνο άμμος, έρημος! Και οι καμήλες σταθερά, αθόρυβα, συνεχίζουν στον ίδιο μεθυστικό ρυθμό το βάδισμά τους. Αναρωτιέσαι πού είσαι και πού πας, πού αρχίζει και πού τελειώνει αυτή η πορεία. Μοιάζει με ένα ταξίδι χωρίς προσανατολισμό. Μια αίσθηση πρωτόγνωρη και πρωτόγονη μαζί. Όταν η φαντασία σου μπορεί και ταυτίζεται τόσο απόλυτα με την πραγματικότητα, ξέρεις ότι τούτο το παραμύθι είναι πέρα για πέρα αληθινό.

ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ...

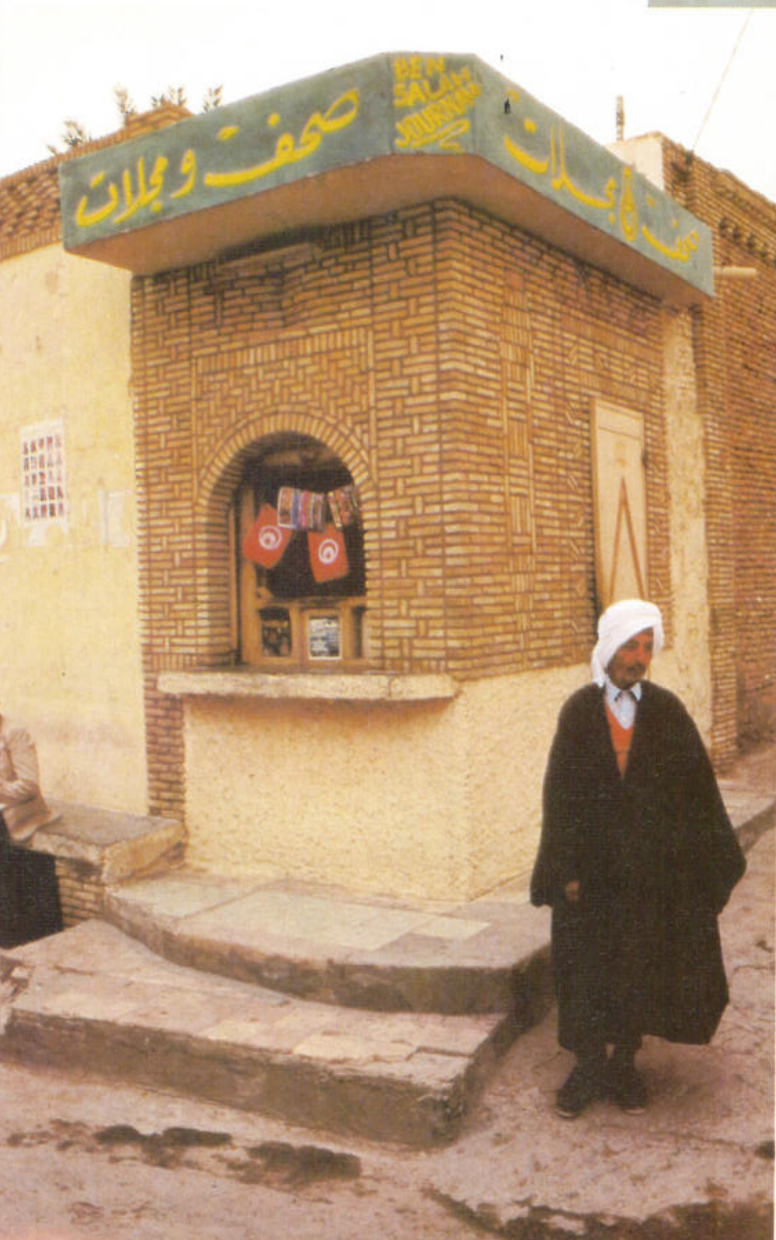
Η **Τυνησία** κατοικήθηκε από τους Νουμίδες, υπήρξε αποικία των Φοινίκων, στάθηκε έδρα των **Καρχηδονίων**, ήταν επαρχία της **Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας**, υπέστη εισβολή από τους Βανδάλους, κατακτήθηκε από τους Βυζαντινούς και εξισλαμίστηκε από τους **Άραβες τον 17ο αιώνα μ.Χ.**

Η πρώτη παρουσία των Γάλλων ήταν το 1270 επί **Λουδοβίκου Θ'**. Οι αιώνες που ακολούθησαν υπό τη γαλλική κατοχή σιγμάτισαν με παρακμή τη χώρα. Το 1534 για λογαριασμό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ο **κουρσάρος Βαρβαρόσα** κατέκτησε την Τυνησία και την εδραίωσε ως βάση για τις εξορμήσεις του στη Μεσόγειο έναντι των χριστιανικών δυνάμεων. Η πειρατεία αποτέλεσε την κυριότερη πλουτοπαραγωγή της χώρας ως τη γαλλική κατάκτηση της Αλγερίας το 1830 και το 1883, η συνθήκη του Bardo επισημοποίησε την καινούργια ιδιότητα της Τυνησίας ως **προτεκτοράτο της Γαλλίας**.

Κατά τη διάρκεια της γαλλικής παραμονής χτίστηκαν δρόμοι, δημιουργήθηκε σιδηροδρομικό δίκτυο, ενώ παράλληλα, αναπτύχθηκε η γεωργία και η βιομηχανία. Όλα, όμως, είχαν το τίμημά τους και οι Γάλλοι δεν έπαυαν να είναι οι ξένοι κατακτητές. Η αντίδραση στην παρουσία τους ξεκίνησε από τη νεολαία των Τυνήσιων της μεσαίας και της άρχουσας τάξης. Οι περισσότεροι από αυτούς, όντας μορφωμένοι, επιδίωξαν «πνευματική» εθνικιστική προσέγγιση παρά επιπόλαια αιματηρή διαμάχη. Σαν αποτέλεσμα, το 1920 ιδρύθηκε το **κόμμα Destour**, ένα συνταγματι-

Η αρχαία πόλη της Tojeur. ένας λαβύρινθος από σοκάκια βαμμένα με την χώρα της ερήμου...

κό φιλελεύθερο κίνημα που ήταν διαιρεμένο σε δύο ρεύματα. Το ένα ήταν νεοτερικό και αποσχίστηκε το 1933 με το όνομα **Neo-Destour**, ενώ το άλλο ήταν συντηρητικών αρχών.

Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου η κατάσταση ωρίμασε. Η Γαλλία προσπάθησε να αντισταθεί με τη βία στα προοδευτικά αιτήματα του Neo-Destour υπό την ηγεσία του Habib Bourguiba. Το 1956, όμως, το νέο κράτος αναγνωρίστηκε και το 1957 καταργήθηκε ο θεσμός των **Μπέδων**, ενώ το πολίτευμα ανακηρύχτηκε Προεδρική Δημοκρατία.

Σήμερα ο πληθυσμός της Τυνησίας ανέρχεται σε 8 εκατομμύρια και η πλειονότητα των κατοίκων της είναι Άραβες με έντονες Βερβερικές ρίζες.

Η ΤΥΝΗΣΙΑ ΤΟΥ MAGHREB...

Είναι μία από τις «**χώρες του δύοντος ηλίου**» κατά το μουσουλμανικό κόσμο. Στο Βορρά, εύκολα θα μπορούσε να ξεγελαστεί κανείς και να πιστέψει ότι βρίσκεται στην Ευρώπη. Η Τύνιδα, πρωτεύουσα της Τυνησίας, πολύβουη, ασφυκτική, θυμίζει ευρωπαϊκή μεγαλούπολη σε ώρες έντονης αιχμής. Οι παραθαλάσσιες πόλεις έχουν μετατραπεί σε τουριστικά θέρετρα πολυτελείας με υπερσύγχρονες ξενοδοχειακές μονάδες. Όσο κατηφορίζεις, όμως, προς το Νότο, η «**Ευρώπη**» γίνεται Αραβία και η Μεσόγειος αλλάζει χρώμα και γίνεται Σαχάρα.

Σε μια κοινωνία που η θρησκεία είναι απόλυτα συνυφασμένη με την καθημερινή ζωή, τα ήθη και τα έθιμα των κατοίκων του Νότου δεν μπορούν παρά να έχουν και αυτά μια καθαρά κατανυκτική θρη-

σκευτική μορφή.

Όταν γεννιέται ένα μωρό, τα πρώτα λόγια των γονιών του είναι μια προσευχή. Μία εβδομάδα αργότερα ακολουθεί η τελετή που ξυρίζουν το κεφαλάκι του νεογέννητου θυσιάζοντας παράλληλα ένα ζώο, ενώ η μεγαλύτερη στιγμή για ένα αγόρι στην εφηβεία του είναι η πράξη της περιτομής.

Οι γαμήλιες τελετές είναι συγκλονιστικές για τον ανίδεο «**Ξένο**». Την προίκα της νύφης κουβαλάει μέσα σε βαλίτσες μία... καμήλα. Γύρω της χορεύουν και τραγουδούν οι φίλες και συγγενείς της, ενώ μπροστά από τη «γαμήλια καμήλα» οι άντρες μαζί με το γαμπρό δίνουν το γιορταστικό ρυθμό παίζοντας τουμπερλέκια, ενώ η νύφη περιμένει το «**κονβόι**» να φτάσει στο σπίτι του γαμπρού όπου και θα γίνει η τελετή της σύζευξης.

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΙΣΛΑΜ

Η προσευχή για τους **μωαμεθανούς** δεν είναι απλά μια τελετή. Πριν αρχίσουν να προσεύχονται, πλένουν τα χέρια, τους ώμους, τα πόδια, το κεφάλι και το λαιμό με νερό. Αν δεν υπάρχει νερό, πλένονται με άμμο, ενώ όταν και αυτή είναι δυσεύρετη, απλώς μιμούνται με τα χέρια τις χαρακτηριστικές κινήσεις αυτής της καθάρσης. Δεν είναι σπάνιο να προσεύχονται σε δημόσιους χώρους, στην άκρη του δρόμου, στη μέση της πλατείας. Με το βλέμμα πάντα στραμμένο προς την ιερή πόλη της **Μέκκας** (ακόμη και στα τζαμιά, το Mirab, ο χώρος της προσευχής «**βλέπει**» προς τη Μέκκα) πέντε φορές την ημέρα γονατίζουν και προσεύχονται. Και δεν μπορεί κανείς και τίποτα να τους α-

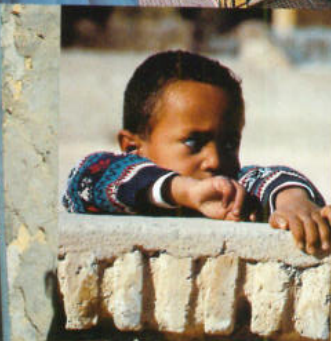
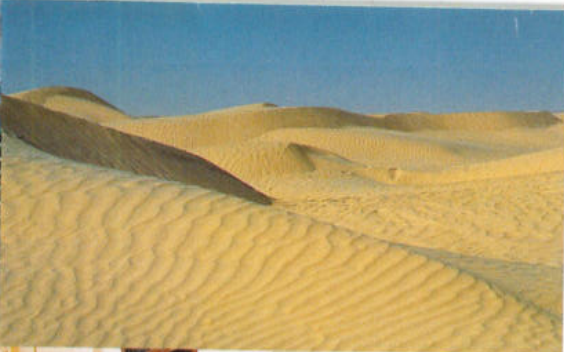

ποσπάσει. Γιατί έτσι λέει το **Κοράνι**. Και το Κοράνι γι' αυτούς είναι ο νόμος. Νόμος που απαγορεύει τη χρήση του αλκοόλ, που απαγορεύει να τρώνε χοιρινό κρέας γιατί είναι «**ακάθαρτο**».

Για πολλούς «**Δυτικούς**» το **Ισλάμ** είναι μια έννοια και ένας τρόπος ζωής και έκφρασης παρεξηγημένος. Μερικές «**βάριβαρες**» πλευρές του όπως οι λιθοβολισμοί, το κόψιμο των χεριών και σίγουρα οι κατά καιρούς τρομοκρατικές ενέργειες φανατικών ισλαμιστών έχουν δημιουργήσει μία αρνητική εικόνα. Για τους **μουσουλμάνους**, όμως, το **Ισλάμ** παρέχει **ασφάλεια και ισορροπία σε έναν πολύ ασταθή κόσμο**. Όχι μόνο δεν αντιλαμβάνονται ότι η Δύση τους βλέπει σαν μια «**απειλή**», αλλά αντιθέτως εκείνοι βλέπουν την απειλή στη διείσδυση της δυτικής κουλτούρας στην κοινωνία τους. Όπως η Δύση συχνά «**διαστρεβλώνει**» την αλήθεια και έχει καταφέρει να διαμορφώσει μια υπερβολικά αρνητική άποψη για τη μουσουλμανική κοινωνία, έτσι και οι δυτικές αξίες έχουν «**παρεξηγηθεί**» στις μουσουλμανικές χώρες. Για πολλούς, το glamour της Δύσης είναι καλοδεχούμενο και ζηλευτό. Για άλλους, όμως, αντιπροσωπεύει την ηθική παρακμή. Όπως και να έχει, το **Ισλάμ** προσφέρει σε πολύ κόσμο —συμπεριλαμβανομένων και των Ελλήνων μωαμεθανών— έναν κώδικα πολιτικής, ηθικής και θρησκευτικής συμπεριφοράς που μπορούν να εφαρμόσουν στην καθημερινή τους ζωή. Και είναι γι' αυτούς ο μοναδικός ίσως τρόπος να κάνουν έναν ήδη δύσκολο βίο πιο ανεκτό. ▲

Βεδουίνες στη Matmata. Παράδοση ακόμη και στο ψήσιμο του ψωμιού. Μέσα στο έδαφος...

ΜΙΚΡΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΕΚΤΑΣΗ: 164.000 τ.χλμ.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ: 8.000.000, κυρίως Βέρβεροι.

ΚΛΙΜΑ: Μεσογειακό (στην έρημο το βράδυ η θερμοκρασία πέφτει στους 0° C).

ΓΛΩΣΣΑ: Αραβικά, γαλλικά.

ΝΟΜΙΣΜΑ: Τυνησιακό δηνάριο.

BIZA: Δεν χρειάζεται για Έλληνες υπήκοους.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ: Μωαμεθανοί.

ΔΙΑΦΟΡΑ ΩΡΑΣ: Μία ώρα πίσω.

ΘΑ ΜΕΙΝΕΤΕ: Η Τυνησία διαθέτει άρτια ξενοδοχειακή υποδομή. Προμηθευτείτε κατάλογο από τα τουριστικά γραφεία στο αεροδρόμιο της Τύνιδας ή από τον ταξιδιωτικό σας πράκτορα.

ΘΑ ΦΑΤΕ: **Κουσκούς:** Είναι το κύριο φαγητό της περιοχής. Ένα τεράστιο μπουλ σιμιγδάλι βρασμένο στον ατμό, με κρέας και σάλτσα λαχανικών. **Brochettes:** Κεμπάπ στα κάρβουνα με σάλτσα τσίλι. **Brik a l' oeuf:** Λεπτή, τραγανή ζύμη ψημένη σε λάδι, σαν κρέπα, με αυγό.

ΘΑ ΨΩΝΙΣΕΤΕ: Κεραμικά, μπαχαρικά, αρωματικά λάδια, χουρμάδες, δερμάτινα, χαλιά και κιλίμια. Ετοιμαστείτε για γερό παζάρι, γιατί συνήθως

ζητούν τρεις φορές πάνω από την πραγματική αξία.

ΘΑ ΜΕΤΑΚΙΝΗΘΕΙΤΕ: Με αεροπλάνο, τρένο, λεωφορείο, ταξί. Για μεγάλες αποστάσεις προτιμήστε τα ταξί louages, τα λευκά station wagon με τη χαρακτηριστική κόκκινη γραμμή στο πλάι. Θα τα μοιραστείτε με άλλους που πηγαίνουν προς την ίδια κατεύθυνση μ' εσάς. Προσοχή μόνο στις τιμές που θα σας ζητήσουν. Σταθμοί louages υπάρχουν στις περισσότερες πόλεις. Για περιοδεία στις ερήμους προτιμήστε 4Χ4 ή, κατά τους ντόπιους, «κατκάτ».

ΧΡΗΣΙΜΟ TIP: Το δηνάριο δεν εξάγεται. Όταν φτάσετε στην Τυνησία και αλλάξετε τα χρήματά σας σε δηνάρια, να κρατήσετε την απόδειξη της συναλλαγής. Μόνο έτσι θα μπορέσετε στο γυρισμό να αλλάξετε ξανά τα δηνάρια που σας περίσσεψαν. Άννα Τρούλη